

2010 m. sausis-vasaris Nr. 1 (28)

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA – tai Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstaiga, įkurta 1997 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. spalio 10 d. nutarimu „Dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos įsteigimo“. Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija nagrinėja asmenų skundus, tikrina asmens duomenų tvarkymo teisėtumą, konsultuoja duomenų valdytojus ir subjektus, tvarko Asmens duomenų valdytojų valstybės registrą, teikia pasiūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms bei įstaigoms dėl asmens duomenų tvarkymo, apsaugos, vykdo kitas įstatymu priskirtas funkcijas.

Naujienu biuletenyje vartojamos santrumpos:

VDAI – Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, ADTAI – Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas

VALSTYBINĖJE DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJOJE

Respondentai apie VDAI darbo ir paslaugų kokybę atsiliepė gerai

Siekdama įvertinti savo veiklos kokybę, VDAI kasmet atlieka anoniminę apklausą. Jos metu apklausiami asmenys, kurie kreipiasi į VDAI norėdami apginti savo teises ar gauti informacijos vienu ar kitu duomenų apsaugos klausimu.

Peržvelgus apklausos rezultatus matyti, kad jaučiamas poreikis nuolatos gauti informacijos apie VDAI veiklą ir asmens duomenų apsaugos naujienas tiek Lietuvoje, tiek už jos ribų. Į kasdienį gyvenimą besiskverbiančios naujovės skatina domėtis šios srities aktualijomis, susijusiomis su tų naujovių panaudojimu. Apklausos „Dėl asmenų aptarnavimo Valstybinėje duomenų apsaugos inspekcijoje kokybės“ metu nustatyta, kad 2009 m. pagrindiniai informacijos šaltiniai iš kurių respondentai sužinojo apie VDAI veiklą, buvo inspekcijos tinklalapis, ADTAI bei kiti teisės aktai.

41 proc. respondentų, paklaustų ar jiems pakanka informacijos apie VDAI veiklą, atsakė teigiamai, 56 proc. norėtų jos gauti daugiau. Svarbiausias informacijos šaltinis, pasak apklaustųjų, turėtų būti spauda – 33 proc., antroje vietoje radijas ir televizija, trečioje – internetas, atitinkamai 30 ir 22 proc.

Absoliuti dauguma apklaustųjų (89 proc.) teigė, jog jiems rūpimus klausimus VDAI išsprendė kvalifikuotai. Visi respondentai, paklausti, ar buvo informuoti apie veiksmus, kurių ėmėsi VDAI sprendama jų problemą, atsakė teigiamai. Net 70 proc. asmenų mano, kad jiems VDAI atsakė tinkamu laiku ir tik 7 proc. mano, kad jiems atsakant buvo vilkinama. Pagal tai, kokio aptarnavimo respondentai tikėjosi kreipdamiesi į VDAI, 74 proc. mano, kad juos aptarnavo taip, kaip turėtų būti, 11 proc. nuomone, jie buvo aptarnauti geriau negu tikėjosi.

Daugiau apie apklausą galite sužinoti čia:

http://www.ada.lt/images/cms/File/naujienu/2009%20m_%20VDAI%20apklausa%20svetainei%2020100129.doc

Apeliacinis VDAI skundas patenkintas

Sausio mėnesį buvo padėtas galutinis taškas byloje prasidėjusioje dar 2008 m. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas patenkino VDAI apeliacinį skundą dėl ADTAI reikalavimų nevykdymo. Ginčas kilo tarp privataus asmens ir finansų įstaigos, kai pastaroji tvarkydama minimo asmens duomenis neįgyvendino jo, kaip duomenų subjekto, teisių (teisės žinoti (būti informuotam) apie savo asmens duomenų tvarkymą ir teisės nesutikti, kad būtų tvarkomi jo asmens duomenys), nors ADTAI to reikalauja.

Gindamas savo teises asmuo kreipėsi į VDAI. Išnagrinėjusi skundą Inspekcija konstatavo, kad duomenų valdytojas teisėtai rinko asmens duomenis, tačiau tvarkydama

asmens duomenis neįgyvendino duomenų subjekto teisių. Finansų įstaigai buvo nurodyta įvykdyti ADTAĮ reikalavimus, tačiau ji nurodymą apskundė Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

Teisėjų kolegija, įvertinusi teisės aktų nuostatas, iš esmės sutiko su Inspekcijos išvada, kad asmens duomenys tvarkomi teisėtai remiantis ADTAĮ 5 straipsnio 1 dalies 6 punktu, tačiau nurodė, kad duomenų valdytojas neprivalo įgyvendinti ADTAĮ 17 straipsnio (redakcija, galiojusi iki 2008 m. gruodžio 31 d.) 1 dalies 1 punkto, sakančio, jog duomenų subjektas turi teisę būti informuotas apie savo asmens duomenų tvarkymą, laikantis to paties straipsnio 2 dalyje 5 punkte numatomos išimties galimybes.

VDAI šią nutartį apskundė Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui. Pastarasis išnagrinėjęs bylą nustatė, jog duomenų valdytojo teisė nesudaryti sąlygų duomenų subjektui įgyvendinti ADTAĮ 17 straipsnyje nustatytų jo teisių sietina su dviejų sąlygų egzistavimu – tokia teisė turi būti numatyta įstatymu (1) bei tokie veiksmai turi būti reikalingi, siekiant užtikrinti būtent duomenų subjekto ar kitų asmenų teisių ir laisvių apsaugą (2). Kitaip tariant, tam, kad būtų galima pritaikyti tokią išimtį, turi būti ne tik siekiama užtikrinti atitinkamų subjektų teisių ir laisvių apsaugą, bet tokia teisė turi būti nustatyta konkrečioje teisės normoje, įtvirtintoje ADTAĮ.

Atsižvelgiant į tai, kad byloje nepateikta jokių duomenų, įrodymų ar argumentų, jog egzistuoja viena iš dviejų būtinų sąlygų ADTAĮ 17 straipsnio 2 dalies 5 punkte nustatytai išimčiai taikyti, finansų įstaiga neturėjo teisinio pagrindo neįgyvendinti duomenų subjekto teisės žinoti (būti informuotam) apie asmens duomenų tvarkymą.

VDAI atliko patikrinimus greituosius kreditus teikiančiose įmonėse

Ekonomikai stiprėjant, augant pajamoms žmonės priprato prie pastovaus pinigų srauto. Netikėtai pristigę lėšų, jie netruko įvertinti naują paslaugą – greituosius kreditus. VDAI, suprasdama, jog greitieji kreditai yra viena iš šiandienos aktualijų, 18 finansų įstaigų atliko prevencinius patikrinimus. Jais buvo siekiama nustatyti asmens duomenų tvarkymo teisėtumą ir apimtis teikiant greitųjų kreditų paslaugą. Rezultatai parodė, jog ši priemonė pasiteisino – nusižengimai buvo nustatyti 14 įmonių (keturios įmonės greitųjų kreditų paslaugos neteikė).

Tikrinimo metu nustatyta, kad finansų įmonės buvo pateikusios Asmens duomenų valdytojų valstybės registrai netikslūs duomenis apie asmens duomenų tvarkymą arba jų nepatikslinę; nebuvo nustačiusios ir reglamentavusios konkrečių duomenų saugojimo terminų, konkrečių ir baiginių duomenų šaltinių ir tvarkomų asmens duomenų sąrašų, taip sudarant galimybę gauti ir tvarkyti perteklinius asmens duomenis; finansų įstaigų turimi dokumentai neatitiko Bendrųjų reikalavimų organizacinėms ir techninėms duomenų saugumo priemonėms, patvirtintų VDAI direktoriaus 2008 m. lapkričio 12 d. įsakymu Nr. 1T-71 „Dėl bendrųjų reikalavimų organizacinėms ir techninėms duomenų saugumo priemonėms patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 135-5298), duomenys iš valstybės registrų buvo gaunami ne pagal sudarytas duomenų teikimo sutartis su vadovaujančia registro tvarkymo įstaiga ar jos įgaliota registro tvarkymo įstaiga, o iš trečiojo asmens, neturinčio teisės teikti tokių duomenų, o taip pat nebuvo įgyvendintos tinkamos techninės duomenų saugumo priemonės: duomenys teikiami elektroniniu paštu neapsaugant jų nuo nesankcionuotos prieigos, pakeitimo ar elektroninio pašto laiško perėmimo, neužtikrintas saugių protokolų ir (arba) slaptažodžių naudojimas, nustatyti pažeidimai dėl tiesioginės rinkodaros reglamentavimo ir kt.

Daugiau apie tai galite sužinoti čia:

<http://www.ada.lt/images/cms/File/naujienu/Finansu%20imones%20del%20greituju%20kred%2020100126.doc>

VDAI patikrino keturis nacionalinius telekomunikacijų ir interneto paslaugų tiekėjus

VDAI, remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvomis, atliko tyrimą dėl nacionaliniams telekomunikacijų ir interneto paslaugų tiekėjams nacionaliniais teisės aktais

nustatytų prievolių saugoti srauto duomenis. Pagrindinis tikslas – ištirti ar telekomunikacijų sektoriuje laikomasi duomenų apsaugos reikalavimų, susijusių su saugomų duomenų tipu, saugojimo terminais bei saugos priemonėmis ir prevencija nuo piktnaudžiavimų.

Patikrinimas buvo atliekamas pagal Direktyvos 95/46/EB 29 straipsnio darbo grupės parengtą klausimyną, kurį sudarė klausimai, suskirstyti į tokias grupes: „Srauto duomenys“; „Informacinių technologijų sauga“; „Loginė apsauga: autentifikavimas/autorizavimas, elektroninių įrašų registracijos žurnalai, šifravimas, stacionariosios ir judriosios darbo stoties saugumas, atskleidimo, perdavimo protokolai“; „Fizinė apsauga“; „Atsarginės priemonės ir avarinis atkūrimas“. Buvo patikrinti keturi pagrindiniai Lietuvos telekomunikacijų ir interneto tiekėjai. Atlikus patikrinimus pažeidimų nenustatyta, tačiau siekiant padėti duomenų valdytojams užtikrinti geresnę duomenų apsaugą, jiems buvo pateiktos rekomendacijos.

VDAI paminėjo Europos duomenų apsaugos dieną

2010 m. sausio 28 d. Lietuvos Respublikos Seimo Europos informacijos biure (Gedimino pr. 53, Vilnius) VDAI surengė konferenciją skirtą Europos duomenų apsaugos dienai paminėti. Šiame renginyje buvo skirtas įvairioms valstybės institucijoms, įstaigoms ir organizacijoms, kurių veikla yra susijusi su asmens duomenų apsauga.

Konferencijoje buvo pristatytos asmens duomenų apsaugos aktualijos Lietuvoje ir užsienio šalyse. Ypač didelis dėmesys šiame renginyje skirtas vaizdo stebėjimui. Perskaityti net trys pranešimai šia tema: „Vaizdo stebėjimo teisinis reglamentavimas ir šių dienų aktualijos“, „Techniniai vaizdo stebėjimo duomenų apsaugos aspektai“ ir „Vaizdo stebėjimo sistema Vilniaus mieste – dabartis ir ateitis“.

Plačiau apie tai galite sužinoti čia:

<http://www.ada.lt/index.php?lng=lt&action=page&id=734>

LIETUVOJE

Ką apie duomenų apsaugą privalo žinoti internetinės parduotuvės steigėjas

Pastaruoju metu steigiama vis daugiau internetinių parduotuvių, o kadangi šis verslas susijęs ne tik su prekyba, bet ir su asmens duomenų tvarkymu, VDAI norėtų atkreipti šių parduotuvių steigėjų dėmesį į asmens duomenų apsaugos reikalavimus.

Visų pirma steigdami internetinę parduotuvę privalote užsiregistruoti Asmens duomenų valdytojų valstybės registre. Tai atlikti galite dviem būdais – pateikdami VDAI rekomenduojamos formos prašymą (jį galima rasti adresu www.ada.lt skiltyje *Rekomendacijos/Pranešimų ir sutarčių rekomenduojamos formos*) arba pateikdami informaciją pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. vasario 20 d. nutarimo Nr. 262 nustatytus reikalavimus.

Be pareigos registruotis, vykdydami elektroninę prekybą privalėsite užtikrinti ir kitų ADTAĮ nustatytų asmens duomenų apsaugos reikalavimų laikymąsi (pvz., asmens duomenys turi būti renkami tik apibrėžtais ir teisėtais tikslais, duomenys gali būti tik tokios apimties, kokia reikalinga numatytai veiklai ir t.t.). Visi šie reikalavimai pateikti ADTAĮ 3 straipsnio 1 dalyje.

Labai svarbus reikalavimas numatytas ADTAĮ 4 straipsnyje. Pagal jį duomenų valdytojai asmens duomenis privalo saugoti ne ilgiau nei to reikalauja duomenų tvarkymo tikslai, t. y. būdami parduotuvės savininku, o kartu ir duomenų valdytoju, turėsite nustatyti konkretų asmens duomenų saugojimo terminą, tarkime 1 metai nuo paskutinio apsipirkimo elektroninėje parduotuvėje. Terminui pasibaigus duomenis privalėsite sunaikinti.

Nepamirškite, kad kiekvienas žmogus turi teisę žinoti, kokius jo duomenis kaupiate. Ši teisė įtvirtinta ADTAĮ 23 straipsnyje. Jei pirkėjas pareikalaus, privalėsite pateikti atsakymą

apie tai, kaip tvarkote jo asmens duomenis. Jei savo veikloje nesilaikysite šių ar kitų įstatymo nuostatų, asmuo galės pareikalauti pakeisti duomenis ar sustabdyti jų tvarkymą. Detalesnę duomenų subjekto teisių įgyvendinimo tvarką nustato ADTAI 24, 25 ir 26 straipsniai.

ADTAI 30 straipsnio 1 dalis numato, kad būdami duomenų valdytoju ir tvarkytoju privalote įgyvendinti tinkamas organizacines ir technines priemones, skirtas apsaugoti asmens duomenims nuo atsitiktinio ar neteisėto sunaikinimo, pakeitimo, atskleidimo, taip pat nuo bet kokio kito neteisėto tvarkymo. Minėtos priemonės turi užtikrinti tokį saugumo lygį, kuris atitiktų saugotinių asmens duomenų pobūdį ir jų tvarkymo keliamą riziką. Šias priemones turite išdėstyti rašytiniame dokumente tokiaime kaip duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo sudaryta sutartis ar pan.

Parinkdami organizacines ir technines duomenų saugumo priemones, Jūs, kaip duomenų valdytojas, privalote vadovautis Bendraisiais reikalavimais organizacinėms ir techninėms duomenų saugumo priemonėms, patvirtintais Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2008 m. lapkričio 12 d. įsakymu Nr. 1T-71 (Žin., 2008, Nr. 135-5298), kuriuos galima rasti tinklalapio www.ada.lt skiltyje *Teisinė informacija/Teisės aktai/Inspekcijos direktoriaus įsakymai*. Rengiant asmens duomenų tvarkymo taisykles siūlome vadovautis Bendrųjų reikalavimų 9.1 punktu.

Norėtume atkreipti dėmesį, kad pagal Bendrųjų reikalavimų 10.7 punktą, teikiant asmens duomenis išoriniais duomenų perdavimo tinklais, privalote užtikrinti saugių protokolų (pvz., https) ir (arba) slaptažodžių naudojimą. Jei norite sužinoti, kaip įdiegti ir naudoti https protokolą, siūlome vadovautis VDAI parengta rekomendacija „Saugus duomenų perdavimas https protokolu“ – ją galite rasti tinklalapio www.ada.lt skiltyje *Rekomendacijos/Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos rekomendacijos*.

Neteisėtos duomenų bazės neteisėtai tiesioginei rinkodarai vykdyti

Pastaruoju metu VDAI sulaukia signalų, kad plinta prekyba neteisėtomis elektroninio pašto ar mobiliųjų telefonų numerių duomenų bazėmis, paprastai skirtoms tiesioginei rinkodarai vykdyti. Primename, kad tiesioginė rinkodara – tai veikla, skirta paštu, telefonu arba kitokiu tiesioginiu būdu siūlyti asmenims prekes ar paslaugas ir (arba) teirautis jų nuomonės dėl siūlomų prekių ar paslaugų.

VDAI norėtų atkreipti, kad tiek tokių duomenų bazių sudarymas iš viešųjų rinkmenų, tiek jų naudojimas teikiant tiesioginės rinkodaros pasiūlymus yra neteisėtas, ir tokią veiklą vykdantys asmenys gali būti patraukti administracinėn atsakomybėn.

Visų įmonių, įstaigų, organizacijų ir kt., vadinamųjų duomenų valdytojų, dėmesiui! Net ir viešai skelbiami asmens kontaktiniai duomenys turėtų būti maksimaliai apsaugoti, todėl, internetiniuose tinklalapiuose skelbiant asmenų kontaktinius duomenis, reikia imtis visų būtinų apsaugos priemonių, kurios užkirstų galimybę kompiuterinėmis programomis automatinio būdu tuos duomenis kopijuoti, kaupti ir kurti iš jų duomenų bazes. Pagal Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymą asmens duomenys gali būti tvarkomi tiesioginės rinkodaros tikslais tik po to, kai duomenų subjektas duoda sutikimą. Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatyme (toliau – ERI) nustatyta, kad elektroninių ryšių paslaugas, įskaitant elektroninio pašto pranešimų siuntimą, naudoti tiesioginės rinkodaros tikslu leidžiama tik gavus išankstinį abonentu ar registruoto elektroninių ryšių paslaugų naudotojo sutikimą. ERI taip pat numato, kad draudžiama tiesioginės rinkodaros tikslu siūsti elektroninio pašto pranešimus slepiant siuntėjo, kurio vardu informacija siunčiama, tapatybę arba nenurodant galiojančio adreso, kuriuo gavėjas galėtų pareikalauti nutraukti tokios informacijos siuntimą.

Plačiau sužinoti apie vieną iš prekybos neteisėtomis duomenų bazėmis atvejų galite čia: <http://www.ada.lt/index.php?lng=lt&action=page&id=674>.

EUROPOS SAJUNGOJE

Lisabonos sutarties reikšmė asmens duomenų apsaugai

2009 m. gruodžio 1 d. įsigaliojusi Lisabonos sutartis gerokai sustiprina ES galias - ES įgauna teisinį subjektiškumą, išplečiami jos įgaliojimai, reformuojamos Europos institucijos ir jų darbo metodai, panaikinama trijų ramsčių sistema, ES pagrindinių teisių chartija tampa teisiškai privaloma.

Kalbant apie Lisabonos sutarties reikšmę asmens duomenų apsaugos sričiai, svarbiausia pažymėti, kad ši sutartis, skirtingai nuo ES ir Europos Bendrijos steigimo sutarčių, įtvirtina aiškiai išreikštą nuostatą asmens duomenų apsaugos srityje: „Kiekvienas asmuo turi teisę į savo asmens duomenų apsaugą“. Ši nuostata atkartoja ES Pagrindinių teisių chartijos 8 straipsnio 1 dalį. Šios chartijos 8 straipsnio 2 dalis įtvirtina bendrąją asmens duomenų naudojimo taisyklę:

- Asmens duomenys turi būti apdorojami sąžiningai tam tikrais nurodytais tikslais;
- Atitinkamam asmeniui sutinkant arba remiantis kitais įstatymu numatytais teisėtais pagrindais;

- Kiekvienas asmuo turi teisę susipažinti su surinktais apie jį duomenimis;
- Kiekvienas asmuo turi teisę reikalauti tuos duomenis ištaisyti.“

Šiame straipsnyje įtvirtinti esminiai asmens duomenų apsaugos elementai. ES Pagrindinių teisių chartijos pripažintų asmens duomenų apsaugos teisių apribojimas gali būti tik atsižvelgiant į proporcingumo principą ir remiantis įstatymu bei laikantis šioje chartijoje nustatytų teisių ir laisvių esmės.

ES Pagrindinių teisių chartijos 8 straipsnio 3 dalyje ir Lisabonos sutarties 16 straipsnio 2 dalyje įtvirtina, jog asmens teisės į duomenų apsaugą priežiūrą vykdo nepriklausoma institucija. Pažymėtina, kad duomenų apsaugos institucijos nepriklausomumas turi pasireikšti tiek struktūriniu, tiek finansiniu aspektu.

Lisabonos sutarties įsigaliojimas svarbus duomenų apsaugai, nes:

- Asmens teisė į asmens duomenų apsaugą nedviprasmiškai įtvirtinama dviejuose ES dokumentuose: Lisabonos sutartyje ir ES Pagrindinių teisių chartijoje;
- Panaikinama ramsčių sistema – tai asmens duomenų apsaugos reglamentavimą (su tam tikromis išimtimis) perkelia į ES reguliavimo sritį;
- Į sprendimų priėmimą įtraukiamas Europos Parlamentas, kuris tiesiogiai atstovauja ES piliečių interesus.

Plačiau apie tai galite sužinoti čia:

<http://www.ada.lt/index.php?lng=lt&action=page&id=739>

Europolui suteikti platesni įgaliojimai

2010 m. sausio 1 d. įsigaliojo 2009 m. balandžio 6 d. Tarybos sprendimas 2009/371/TVR „dėl Europos policijos biuro (Europolo) įsteigimo“ ir pakeitė Europolo Konvenciją. Šiuo sprendimu Europolui buvo suteikti platesni įgaliojimai kovojant su tarptautiniu nusikalstamumu ir terorizmu. Reformavus teisinę bazę, po 15 savo egzistavimo metų Europolas pagaliau tapo oficialia ES institucija.

Sprendimas skiria dar daugiau dėmesio asmens duomenų apsaugai, kuri ir taip yra viena stipriausių pasaulyje. Jame nurodoma, jog kiekviena valstybė narė privalo skirti nepriklausomą nacionalinę priežiūros instituciją, kuri pagal šalies įstatymus stebėtų, ar duomenų teikimas, gavimas ar tvarkymas nepažeidžia duomenų subjekto teisių. Šia institucija Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2009 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1706 (http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=362141) paskyrė Valstybinę duomenų apsaugos inspekciją.

Taip pat Sprendimu įkuriama Jungtinė priežiūros institucija, kuri užtikrina, kad saugant, tvarkant ir naudojant Europolo turimus duomenis nebūtų pažeistos asmens teisės. Šią instituciją sudaro nacionalinių priežiūros institucijų atstovai.

Sprendimas numato ir aiškesnę atsakomybę už duomenų saugojimą. Ji tenka valstybei narei, kuri įvedė ar kitaip perdavė duomenis, Europolui – jei duomenis jam perdavė trečiosios šalys. Už duomenų, kurie buvo perduoti Europolui, bet dar nėra įvesti į vieną iš Europolo duomenų bylą, apsaugą atsako duomenis perdavusi šalis.

Kartu su išplėstais Europolo įgaliojimais buvo tiksliau apibrėžtos ir žmonių teisės. Sprendime pabrėžiama asmens teisė susipažinti su Europolo tvarkomais jo duomenimis. Taip pat kiekvienas asmuo turi teisę prašyti Europolo ištaisyti arba panaikinti su juo susijusius neteisingus duomenis. Jei Europolas atsisako įgyvendinti šias teises, jis privalo pranešti asmenims apie galimybę apskusti Europolo sprendimą Jungtinei priežiūros institucijai.

Plačiau apie tai sužinoti galite čia:

<http://www.ada.lt/index.php?lng=lt&action=page&id=744>

Sprendimas dėl asmens duomenų perdavimo trečiosiose šalyse įsikūrusiems duomenų tvarkytojams

2010 m. vasario 5 d. Europos Komisija priėmė sprendimą dėl sutarčių standartinių sąlygų, nustatytų asmens duomenų perdavimui trečiosiose šalyse įsikūrusiems tvarkytojams pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 95/46/EB nuostatas.

Sprendimas įsigalios 2010 m. gegužės 15 d. ir pakeis šiuo metu veikiančią 2002/16/EB sprendimą. Pastarasis buvo priimtas siekiant palengvinti duomenų perdavimą iš ES įsikūrusio duomenų valdytojo tvarkytojui, įsikūrusiam trečiojoje šalyje, kuri neužtikrina tinkamo apsaugos lygio.

Plačiau apie tai galite sužinoti čia:

<http://www.ada.lt/index.php?lng=lt&action=page&id=738>

Priimta 29 straipsnio darbo grupės nuomonė „Dėl duomenų valdytojo/duomenų tvarkytojo“

Direktyvos 95/46/EB 29 straipsnio darbo grupė 2010 m. vasario 16 d. paskelbė nuomonę 1/2010 (toliau – Nuomonė) dėl duomenų valdytojo ir tvarkytojo sąvokų. Asmens duomenų tvarkymui šios sąvokos ir jų santykis yra svarbūs, nes nustato skirtingą atsakomybę už duomenų apsaugos reikalavimų nevykdymą, duomenų subjektų teisių įgyvendinimą ir turi įtakos duomenų apsaugos institucijų veiklos efektyvumui. Nuomonėje darbo grupė analizavo valstybių narių teisės aktuose įtvirtintas duomenų valdytojo bei tvarkytojo sąvokas ir nagrinėjo ypatingus atvejus, su kuriais šiandien susiduria asmens duomenų apsaugos institucijos.

Nuomonės išvadose pabrėžiama, kad labai svarbu tinkamai paskirstyti atsakomybę. Ji turėtų būti nustatoma pagal faktinę duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo įtaką asmens duomenų tvarkymui bei remtis faktine, o ne formalia analize. Taip pat darbo grupė nerado jokių priežasčių manyti, jog dabartinis valdytojo ir tvarkytojo funkcijų ir atsakomybės atskyrimas nebeatitinka šiandieninės asmens duomenų apsaugos veiklos ir yra nebenaudotinas.

Plačiau apie tai sužinoti galite čia:

<http://www.ada.lt/index.php?lng=lt&action=page&id=741>

Paskelbtos konsultacijos dėl būsimos sutarties tarp Europos Sąjungos ir JAV dėl asmens duomenų teikimo

Siekdamos užkirsti kelią nusikalstamumui ir terorizmui ES šalių bei JAV teisėsaugos bei kitos kompetentingos institucijos nuolatos renka ir apdoroja asmens duomenis. Tarpžinybinis bendravimas ir informacijos mainai yra svarbūs siekiant užtikrinti efektyvų šių

institucijų darbą, todėl ES ir JAV ne vienerius metus derasi dėl sutarties, kuri reglamentuotų keleivių duomenų perdavimą terorizmo ir kriminalinių nusikaltimų prevencijos bei tyrimo tikslais.

Europos Komisija, siekdama, kad sutartyje atsispindėtų gyventojų nuomonė, skelbia viešas konsultacijas, kuriose dalyvauti gali kiekvienas ES pilietis, įmonė ar organizacija. Taip pat kviečiamos dalyvauti asmens duomenų priežiūros institucijos, bei duomenų valdytojai.

Plačiau apie tai sužinoti galite čia:

<http://www.ada.lt/index.php?lng=lt&action=page&id=737>

Ką deklaruoja ES valstybių tarnautojai

2009 m. liepos 10 d. VDAI išsiuntė paklausimus 26 ES valstybių narių duomenų apsaugos priežiūros institucijoms ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnui dėl valstybės tarnautojų viešųjų ir privačiųjų interesų deklaravimo. Atsakymai buvo gauti iš 14 šalių – Estijos, Slovėnijos, Čekijos, Švedijos, Airijos, Lenkijos, Belgijos, Slovakijos, Jungtinės Karalystės, Maltos, Latvijos, Italijos, Portugalijos ir Kipro.

ES valstybėse bendros praktikos deklaruojant viešuosius ir privačius interesus nėra. Aukšti valstybės tarnautojai dažniausiai privalo deklaruoti savo turtą ir interesus, tačiau ši informacija dažnai lieka konfidenciali ir prieinama tik atitinkamoms institucijoms. Iš žemesnių valstybės tarnautojų deklaruoti turtą ir interesus reikalaujama rečiau. Kai kuriose šalyse vyrauja praktika deklaracijų neskelbti, tačiau piliečiams suteikiama galimybė su deklaracijomis susipažinti asmeniškai. Įdomi, tačiau reta praktika yra viešai skelbti deklaravimo faktą, o informaciją palikti prieinamą tik atitinkamoms institucijoms.

Daugiau apie tai sužinoti galite čia:

<http://www.ada.lt/images/cms/File/Viesieji%20ir%20privatieji%20interesai%2020100119.doc>

Darbo grupės, konferencijos ir susitikimai

2010 m. sausio 19 d. VDAI Skundų nagrinėjimo ir tarptautinio bendradarbiavimo skyriaus vedėja B. Jurgelevičienė dalyvavo konferencijoje „Nuteistų trečiųjų šalių piliečių europinė rodyklė. Lūkesčiai, galimybės, reikalavimai“. Konferencijos metu buvo pristatyti pirmieji studijos dėl nuteistų trečiųjų šalių piliečių europinės rodyklės rezultatai, pristatyti centralizuotos ir decentralizuotos sistemų privalumai ir trūkumai, aptarti duomenų apsaugos klausimai tvarkant nuteistų trečiųjų šalių piliečių pirštų atspaudus.

2010 m. vasario 3 d. VDAI direktoriaus pavaduotoja R. Vaitkevičienė ir Teisės skyriaus vedėja D. Paulikienė dalyvavo susitikime su JAV ambasados atstovais. Buvo aptarti duomenų apsaugos klausimai susiję su ES ir JAV informacijos mainais siekiant užkirsti kelią nusikalstamumui ir terorizmui. Susitikime taip pat dalyvavo atstovai iš Lietuvos Respublikos Vidaus bei Užsienio reikalų ministerijų.

VDAI direktorius A. Kunčinas vasario 15-16 d. dalyvavo Briuselyje (Belgija) vykusiame 29 straipsnio darbo grupės susitikime. Susitikimo metu buvo priimtas dokumentas – Nuomonė 1/2010 „Dėl duomenų valdytojo/duomenų tvarkytojo“.

2009 metai skaičiais

Gautas 201 asmenų skundas, 166 išnagrinėti.

Surašyti 27 administracinių teisės pažeidimų protokolai, pateikti 32 nurodymai.

Atlikti 165 prevenciniai tikrinimai, pateikti 102 nurodymai.

Išnagrinėta 114 pranešimų dėl išankstinės patikros, išduoti 94 leidimai.

Išnagrinėti 847 pranešimai apie asmens duomenų tvarkymą.

Suderinti 177 teisės aktai ir duomenų valdytojų dokumentai.

Suteiktos 3696 konsultacijos.

Parengtos 143 visuomenės informavimo ir teisinio švietimo priemonės.

Dalyvauta 9 tarpinstitucinių darbo grupių 26 susitikimuose.

Naujienų biuletinį galite užsisakyti Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos svetainės www.ada.lt skiltyje „Naujienų prenumerata“.